

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Obstrucția continuă!

Sibiu, 8 Mai n.

Sunt opt zile de când țara a intrat în starea de *ex-lex*, grație nescotintei opoziției parlamentare. Dar' cu toate că ne știm intrați în starea aceasta, — în afară de lege, — totuși nu vede și nu simte nimeni, că n'am sta sub domnia de mai nainte a legilor. Justiția funcționează regulat, ca mai nainte, și tot așa și autoritățile administrative, ear' dările și-le plătesc și acum toți cei ce pot și cei ce 'și dau sémă, că totuși vor trebui să le plătescă odată, și le va căde mai greu să le plătescă de odată, în întreaga sumă cu care sunt dator să contribuie la sarcinile statului.

Tote merg deci pe ogașa de mai nainte, chiar și obstrucția parlamentară. Pentru-că și ea 'și ține rostul. A fost începută pe tema proiectelor militare, cu ridicarea de pretensiuni esagerate și nerealizabile, a fost continuată apoi pe tema îndemnisării, ear' acum e purtată în contra raportului pe care guvernul l'a făcut către parlament, despre măsurile luate din partea sa, ca sub durata stării de *ex-lex* administrația țării să nu sufere nici o scădere. Măne-poimăne apoi cine știe de ce se va mai lega opoziția, pentru a face risipă gólă de vorbe în parlament și a răpi timpul cel scump cu discuții sterpe și cu scene cari numai vaza parlamentului ungar nu pot să o ridice.

Și cine știe cât va mai dura acest joc hasardat, purtat în jurul constituției și al parlamentarismului, și în detrimentul intereselor mari economice ale țării!

Nu credem să nu fie și întră deputații din opoziție ómeni cu judecată calmă, cari să înțelegă, că nu e bună calea pe care a apucat de astădată opoziția. Dar' earăși, trebuie să recunoștem și noi, că odată început drumul pe cărarea acésta, nu pôte fi întrerupt la calea jumătate, ci opoziția e silită să ducă mai departe lupta începută, termine-se cum se va termina.

Și se va termina sigur cu desarmarea ei. Guvernul nu va ceda, nu pôte să cedeze, pentru a nu îngropa el singur parlamentarismul, care ar primi lovitura de mörte în momentul în care minoritatea ar ajunge să dicteze majorității.

Și cum nici opoziția nu cedeză, pentru-că nici ea nu pôte ceda, ear' guvernul și partidul pe care se razimă ține cu tărie la principiul respectării voinței majorității: lupta probabil că va ține încă multă vreme, dacă alte împregiurări nu vor contribui la limpedirea situației. Se pôte deci, ca încă și la tómnă să ne aflăm tot în zodia obstrucției parlamentare!

O schimbare în situația încurcată, o îndreptare spre bine se așteptă din unele părți de la intervenirea Maiestății Sale monarhului, care zilele acestea va sosi de nou la Budapesta. Că în ce direcțiune va puté interveni monarhul, nu putem să înțelegem. Dacă guvernul, și în special șeful guvernului, nu pôte influența asupra opoziției, și nu o pôte îndupleca să depună armele obstrucției, știindu-se bine, că e un guvern și un șef de guvern care posedă încrederea corónei în cea mai deplină măsură, monarhul sigur că nu se va dimitte să întreprindă aceea ce sfetnicii sei nu pot să esopereze.

Alte păreri earăși zic, că opoziția ar fi gata să capituleze, dar' nu în fața actualului guvern, ci în fața unui guvern nou, și fie și numai în schimbul celei mai mici și mai neînsemnate concesiuni. Un lucru earăși imposibil, pentru-că atunci retragerea guvernului ar însemna învingerea minorității, căreia i-s'ar da prin acésta dreptul să siléscă prin obstrucție pe ori-care guvern să se retragă, aibă acesta orice majoritate parlamentară, și bucare-se de cea mai desevărsită încredere la corónă, bună-óră ca actualul guvern.

Alte împrejurări vor trebui deci să contribuie pentru a se pune capăt luptei de astăzi dintră opoziție și guvern; ear' dacă nu se vor ivi astfel de împrejurări, constringente pentru cei din opoziție, lupta pôte fi purtată, cum am

spus, încă vreme îndelungată, spre paguba țării și spre primejduirea intereselor mari ale ei, ear' noi vom avé încă de nenumărate-ori ocasiunea de a înregistra, că — *obstrucția continuă* în dieta țării!

O chestiune deschisă.

(Ecou la articollii cu acest titlu, publicați în „T. R.”)

De protopresb. Vasile Gan.
(Fine).

Am un cuvânt și pentru conducătorii școlilor și destinilor învățământului!

Tótă cetatea ce nu e zidită pe fundament tare, se surpă. Așa învățăm din scriitură. Fundamentul cetății învățământului este intimitatea dintră popor și conducătorii lui. Când va fi tare acest fundament? Va fi tare, dacă toți factorii vor lucra în bună armonie unul cu altul, având în vedere înainte de toate binele obștesc, nu alte scopuri meschine.

Un mare rău există, care contribuie mult la stagnarea afacerilor școlare. Vreau să zic, la noi nici pe departe nu e realizată armonia ce negreșit trebuie să existe întră conducători și popor, ba și întră conducătorii înșiși. O comună este ca o familie mai mare, în care turma (poporul) sunt membrii, ear' conducătorul e capul ei. Familie fericită și deplin înfloritoare nu există, dacă lipsește dragostea dintră membri; așa nici comună pornită spre prosperitate nu pôte fi, unde lipsește încrederea de la elementele ce o compun, unde lipsește dragostea.

Fiind-că aci tractăm de afaceri școlare, de școlă, al cărei suflet este învățătorul, și fără voie privirea ni-se îndreptă asupra lui.

Autorul chestiunii deschise află răul în învățătorii necualiificați (tolerați); aceia trebuie să isgoniți. Și eu zic că trebuie să delătureți, pentru-că ori cum și ori-cât de modeste să fie pretensiunile școlii moderne, astăzi toți nu ne mulțumim cu învățământ ce se bazează numai pe psalmi și psaltire. Avem trebuință de un popor, care să fie crescut și pentru viața acésta, nu numai pentru cea dincolo de mormânt.

Se va delătura însă neajunsul prin delăturarea toleranțelor? Cutez a zice: nu.

Iată de ce! Învățătorii cu azbucile umblau cu capul mai plecat, stăteau de vorbă cu părinții copiilor, ba intrau și în familia

băieților și se interesau de tótă viața lor, le cunoșteau tóte referințele și tóte aplecările și predispozițiile suflatești, din ceea-ce urma raportul intim întră părinți și învățătorii și întră învățătorii și elev. Învățătorul știa totdeauna de unde trebuie să înceapă cu băiatul. Se vorbește și astăzi de acel lucru, ba e acesta un postulat cardinal al pedagogiei. Trist, că nu mai se vorbește, de făcut nu se face.

Învățătorii de astăzi sunt cu mult mai mari domni, de cât se se dimită a intra în casa murdară a lui nenea Ioan, ca să lege preținie cu el și să facă înțeles asupra fiului de la școlă al aceluia. Pe drum pôte are o vorbă-două pentru el, încolo nimic. Ne vom mira apoi că familiaritatea dintră popor și învățătorii lipsește?

Mergem și mai departe. Învățătorul modern nu are pretenția a se conforma cât de cât și datinelor și exigențelor poporului. Nici nu le prea ia în sémă. Ce zic? Nu se prea învêrte nici pe la biserică. Dór' nu e deobligat. În zilele de sărbătoare și el ar odihni, destul muncește preste săptămână — așa zice.

Așteptă poporul să cânte la strănă. Nu cântă, că nu este el cantorul. Așteptă poporul să audă băieții cântând, de nu altă, răspunsurile liturgice. Băieții escelează și ei prin absențare de la biserică, că dór' și *învățătorul este absent*; nici nu prea știu cânta, că dl învățătorii ține de suficient, dacă din cântare și-a datat elevii la câteva strofe de poezie profană.

Laudă se cuvine escepțiunilor și deplină laudă și recunoștință se cuvine învățătorilor cari nu pregeteză a înfința și conduce coruri de școlari, cari înalță simțul artistic și evlavia la popor și școlari. Escepțiunile de acest fel sunt mai rari. O mare mulțime înótă în undele de mine preatinse, când cu pretextul că nu e musical, nu pôte suferi una ori altă datină a poporului, când cu alte pretexte.

E bine! De astfel de învățătorii poporul se înstrăinează; ba îi consideră ca plagă de la Dumnezeu asupra capului seu și nu-i pôte suferi.

Unde e câștigul moral? Acolo unde învățătorul, de-și mai inferior în cultură, se știe acomoda și face și pe voia poporului, sau acolo unde nu se acomodează de fel?

Una din cauzele importante ale înstrăinării poporului de școlă este tocmai antitesa ce există întră el și învățătorii. Și antitesa

FOIȘORĂ

Facerea.

De Ioan Stanciu, cleric.
(Fine).

În privința spiritului, acésta ființă perfectă, omul, este chipul și asemănarea lui Dzeu, dar' în ce-i privește corpul, el e animal, căci Dzeu și lui, ca și la animale, îi zice: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul, și 'l supuneți pe dînsul”.

Darvin în teoria sa nu admite crearea directă a omului prin Dzeu, ci susține, că omul s'ar fi dezvoltat în decursul timpului din un soi de moimite, care astăzi nu mai există. Tóte ființele organice, după Darvin, s'au dezvoltat din vre-o câteva celule organice, cari au fost create de Dzeu și a căror dezvoltare și-a ajuns perfecțiunea în om. Unindu-se darvinismul cu materialismul, nu mai admite nici crearea primelor celule organice prin Dzeu, ci zice, că ele au putut fi produse și de materie. Până când darvinismul curat nu ne pôte și nici nu ne va puté esplica destul de evident posibilitatea dezvoltării omenimei din moimite și preste

tot a tuturor ființelor organice din primele celule, până atunci darvinismul-materialistic pe lângă acésta greutate mai adaugă una și mai mare, adevăd întrebarea, cum de materia mörta pôte produce ființe organice, fie acelea chiar și celule și chiar numai una? Óre pôte-i-se atribui materiei fără viață, fără spirit, calitatea de a produce astfel de celule, din cari să se desvólte atât viața animalică cât și cea spirituală în om?

Și încă o întrebare! Óre ce e mai demn pentru om, pentru acésta ființă rațională, mai perfectă dintră tóte cele existente, aceea, ca el să fie creat de o ființă curat spirituală, atotputernică, atotbună, sau aceea, ca el să fie numai o mașinărie aruncată în brațele sorții, să fie un ce fără scop, creat de materia fără viață, necomparabil inferioră sie-și? Chemarea omenimei e cu mult mai superióră, mai sublimă, de cât aceea ce i-o dau materialistii. Acésta se pôte deduce chiar și din împrejurarea, că sfânta scriptură consacră facerii omului un capítlu separat.

E ceva caracteristic, că după sevărsirea fie-cărui act din facere se folosește espresia „și vèghă Dzeu, că acésta este bine”, numai după crearea omului lipsește. Ce e drept, se zice la vers 31: „și Dzeu se uită

la tóte câte făcu și erau bune tóte”, dar' acésta laudă nu se refere în special numai la om, ci la tóte câte au fost făcute și create de Dzeu în șese zile. Pôte că lauda omului a lipsit chiar din cauză, că având acesta voie liberă a putut-o nimici prin purtarea sa, sau ea a lipsit, precum ne spun unii dintră sf. părinți, fiind-că omul fără muiere a fost ne-complet.

Preste tot vorbind, tótă facerea descrisă în hexamerón e cam obscură, fiind-că se ține în vedere numai scopul moral, adevăd introducerea săptămânei, cu ziua a șaptea de repaus.

Despre facere au discutat mult atât filosofi și părinții bisericești din timpul vechiu, cât și cei moderni, formându-se astfel mai multe direcțiuni, despre cari voi vorbi numai în scurt.

Teoria restitucionalistilor din vers 1—3, unde se zice, că „la început a creat Dzeu ceriul și pământul, și fără formă și deșert era pământul” deduce, că Dzeu primadată a creat ceriul și pământul, și după aceea earăși le-a nimicit, rămânând numai materia, care era fără formă și deșertă. Acésta materie începe Dzeu a o reorganiza după cum e descrisă în hexamerón.

Teoria concordistică pe base științifice cercă a documenta, că zilele din facere au un înțeles figurat, și nu sunt altceva, de cât perioade de timp, mai lungi sau mai scurte, ear' dimineța și séra unei zile este începutul și sfîrșitul unui period.

Cei mai mulți sf. părinți aparțin teoriei ideale, care susține, că cele șese zile sunt șese idei ale lui Dzeu, realizate în același timp, sau în intervaluri fórte mici.

Dacă esaminăm bine hexamerónul, observăm, că cele trei zile de la început se completează în cele trei următoare, ear' ziua a șaptea, după cum susține și Hummelauer, nu e pur ziua odihnei, ci în ea își laudă și binecuvântă Dzeu rezultatul activității sale. Pe lângă acestea Hummelauer în teoria sa distinge trei momente mai însemnate în facere: crearea în sens strict, descrisă în vers 1—2, lucru, activitatea lui Dzeu în decursul celor șese zile (vers 3—31) și încheierea lucrului în c. 2 vers 1—3. Precum la facere, la activitate sunt șese zile, așa mai distinge el în aceste zile șese momente mai însemnate, adevăd porunca și împlinirea, desvôrea creațiunii și numirea ei, lauda și binecuvântarea creșterii.

să nu credeți că rezultă exclusiv din salariul ce trebuie să-l dea învățătorului, că știe poporul că nu învățătorul l'a urcat, ci antitesa provine din ținuta stângace și respingătoare a multor învățători, rezultă din lipsa de tact a acestora.

Învățătorii ajung în cârtă nu numai cu opinia publică din comună. Se face desbinare între parochul, comitetul școlar și toți factorii. Nu voi cerceta: dacă poartă tot ei vina la toate. Vor fi purtând-o și alții. Nici parochii, nici ceilalți corifei nu sunt totdeauna de aceea în sin. Vorba e, că contrastele de acest fel obvin din un fel de intransigență și ținere sus a capului și au cele mai funeste urmări. Pentru-că nime nu caută, în astfel de circumstanțe, ce ar trebui să facă, ci lucră condus de sentiment. Perirea multor școli se datorește certelor și partidelor din comună și intransigenței factorilor decisivi.

Prea departe ași duce discuțiunea specificând de-amănunt relele de acest fel, prea neplăcut lucruri s'ar desvîli, și e bine a conțeni de-ocamdată. Constat, că ori-ce animosități în trebi școlare, ori-ce nemulțămire rode la baza culturii noastre naționale bisericești și are drept urmare sdruincinarea încrederii poporului față de școală, ca aședământul cel mai folositor în timpul prezent, și decadența în cele culturale, ceea ce ar trebui evitat și delăturat și prin mijloace extraordinare din partea autorității superioare bisericești.

M'am prea lungit la vorbă. Planul meu era să resfrâng unele afirmațiuni din articoliți numiți, și la urmă să trezesc cu o grămadă de chestiuni imbulzindu-mi-se în penă.

Am fost și suntem pesimiști în trebile școlare, și e mai bine așa. Trebuie însă să recunoștem, și nici nu negăm nime, că n'am făcut și progrese înșemne pe terenul școlar, de când și noi susținem școle. Iau de pildă raportul consistoriului pe 1901 către sinodul arhidieceșan, și ved că din totalitatea populației gr.-ort. din arhidieceșă deja $\frac{1}{3}$ știe ceti și scrie. Față de cum ar trebui să fie, negreșit că e puțin rezultat; dar' față de trecutului apropiat, când era tabula rasa totă știința de carte, la poporul nostru — se arată negreșit însemnat progres. A treia parte sau ceva preste 30% corăspunde anilor de când susținem și noi școlele noastre. Va să zică, pe fiecare an în termin de mijloc numărul celor ce știu ceti și scrie a sporit cu 1%. E prea lung un secol pentru redeșteptare? Nu! Eu am speranță, că în viitor procentele vor progresa mai grabnic, deore-ce, har Domnului, factorii culturii noastre în timpul din urmă au prins putere. Înțeleg preoții și învățătorii, și apoi și protopresbiterii tractuali. Conștii de misiunea ce au a îndeplini, cum semnele arată, s'au și pus pe lucru.

Și acum să începem a cântări. Cei-ce își vor face datorința din zel apostolic, vor obține rezultate; cei cari numai din datorință, ca să scape de urmări, își împlinesc oficiul — nu cred să reușescă.

În totă facerea se vede, cum întocmește mâna atotputernică lucrurile în cea mai mare armonie, formând astfel o operă completă, preste care Dzeu se uită îndestulit lăudându-o și binecuvântându-o.

Admirăm pe marele artist în totalitatea operei sale, cât și în părțile ei, ne închinăm creatorului celui mai mic firicel de iarbă și vermelui celui mai nebagat în sémă, cari poartă timbrul celei mai admirabile arte tot așa ca și un elefant sau un arbore gigantic, lăudăm și mărim pe Dzeu creatorul tuturor celor existente, căci „el a zis și s'a făcut; și le-a aședat în etern și perpetuu, lege impusuli-a, ce nu se calcă“ (Ps. 148, 5).

Vorbe înțelepte.

Domnia celor mulți nu e bună. Unul se fie stăpân și poruncitoriu, ceilalți să-l asculte.

Cel-ce știe multe e tăcut și modest, cel-ce știe puțin e vorbăreț și fălos.

Poporul lipsit cu totul de religie nu stă de cât numai cu un grad de-asupra animălității.

Două păcate cardinale sunt proprii secolului și și factorilor școlei noastre: nemulțămirea cu sôrtea și materialismul.

Unul e nefindestulit cu rolul ce i-s'a impus, altul cu starea creată, al treilea nu iubeste poziția sau locul unde se află, la al patrulea nu-i place de mediul social.... și așa mai departe. La părere sunt lucruri ce nu trag în cumpănă în rezultatul final al învățământului, dar' nu e așa, căci omul nefindestulit cu sôrtea nici odată nu desvîltă acea activitate, care ar dori-o.

Între preoții și mulți, dar' între învățători de fapt sunt și pôte vor fi și în viitor, cari se consideră ômeni cu carieră perdută, ômeni cari alte direcții au visat și s'au putut decide pentru cariera ce o au numai constrînși de împregiurări. Să le predice acestor fel de ômeni nu regretul profesor Dr. D. P. Barcianu, dar' se le predice însuși fiul lui Dzeu, din scepticism nu fi va scôte. Se vor inspira pentru moment, nu-i vorbă, dar' vor căde din nou în melancolie care ucide trupul și sufletul.

De ce nu sunt atrăgătoare lecțiunile tuturor învățătorilor deopotrivă? Le lipsește talentul, zice mulțimea. Le lipsește talentul, zic eu, căci n'au aplicare pentru carieră, pentru-că au îmbrățișat-o din necesitate.

Pentru acești ômeni pôte tot fi inspecțiune școlară cât de multă, pôte sta inspectorul școlar alături de ei sub tot decursul învățământului, căci cu puțin vor pute face mai mult. Visul și cugetul îi duce tot spre idealul pierdut, în școală stau numai cu trupul, și nu vor pute produce însuflețire în elevi și nu vor fi în stare a le face cartea deplin plăcută.

De cât această bôlă, e mai rea a doua. Învățătorul și fără deosebit talent, tot mai face ceva, dacă nu 'i lipsește voința; dar' cel stăpânit curat de căștig, în veci nu va face nimic....

În conferențele din anul trecut s'a desbătut chestiunea ocupațiunilor laterale. Din desbateri am înțeles, că sunt învățători cari nu se sfîșe a se ocupa, pe lângă cariera lor, cu lucruri absolut incompatibile cu postul învățătoresc. Unii merg până acolo, că și pricinile și alte patimi esistențe la credincioși se folosesc în scopul de căștig.

Dar' scumpul de ômeni se pun în conflict cu mediul în care se află, se fac odioși pentru publicul bine simțitoriu; se pun curmeziș în calea autorității lor superioare; devin, cum am zice, plagă pentru școală și poporul ce 'i susține... Vai de activitatea lor!....

În interesul bine priceput al școlilor și culturii noastre e de dorit, ca autoritatea bisericească să examineze temeinic, când primește în seminarium, pe cei-ce sôrtea culturală a poporului o țin în mâinile lor, anume nu numai cu privire la pregătirea științifică, la moralitate, dar' chiar și privitor la aplecări, la vocațiune.

În cât se pôte, ar trebui să selecționăm elementele cu cari lucrăm, căci numai selecționarea pôte asigura deplin reușita.

Când postul de învățătoriu, de director școlar îl vor ocupa persoane destoinice; când comitetele școlare vor fi compuse preste tot locul din persoane pricepute și dornice de înaintare — se fim siguri, progresul cultural va lua aripi sburătoare și la noi și nu va trebui să învinovățim pe nime, cu atât mai puțin inspecțiunea școlară, că dór' nu ar corăspunde.

Deocamdată acesta este numai ideal la noi. Lupta de dotațiune suficientă și solvirea ei neregulată, ne face să fim mai puțin pretensivi față de cei-ce pășesc pe cariera învățătorescă. Să sperăm că se vor asigura deplin și salariile, se vor consolida și stările din comune; și atunci idealul va deveni faptă.

Cu aceste încheiu deocamdată reflexiunile mele. Rog pe dl B-1 să mediteze asupra lor, cum am meditat și eu asupra articolilor dsale. Și pe când unele afirmațiuni le-am rectificat și pentru altele am mai lăsat să trecă timp, pe atunci trebuie să recunosc că chestiunea, ce a pus-o, e la timp oportun pusă pe tapet, și mai ales cu partea ultimă a articolului I. ce se refere la învățătorii provisorii și la catechisațiunea prin preoți a elevilor din școla de repetițiune — mă identifice cu desevășire.

Conferențele învățătoresci.

— Cercul Sibiului. —

Sibiuiu, 8 Mai n.

Astăzi, Vineri, s'au terminat conferențele noastre învățătoresci, decurse în cea mai perfectă ordine. Până la trimiterea unui raport amănunțit despre lucrările sevășite, vă pun la dispoziție vorbirea de deschidere a comisariului consistorial, — domnul asesor Nicolae Ivan, — care a fost următoarea:

Preaon. Dle protopresbiter!
Stimaților Domni, iubii frați!

Sunt acum doi ani, când prin o indispozițiune trecătoare, conducătorul conferențelor dvostre a fost reținut de la împlinirea misiunii ce i-s'a dat — și autoritatea noastră bisericească îmi încredințase și atunci mie conducerea conferențelor.

Astăzi bărbatul cel mai chiămat și de toți respectat earăși este reținut de a vă saluta cu căldura și cu dragostea, de care 'i era încălțit sufletul pentru școla noastră și pentru învățători preste tot, dar', durere nu prin indispozițiune trecătoare ca atunci, ci prin nepărunsele taine ale providenței dumnezeiești, care l'a chemat din mijlocul nostru pentru totdeauna.

Se cuvine, domnilor și fraților, să ne reamintim la locul acesta și în momentele aceste de fericitul în Dzeu Dr. Daniil Popovici Barcianu, de bărbatul popular și iubit în cercurile școlare, care s'a distins prin înalte calități spirituale și morale și prin aceste a devenit un fruntaș între aleșii nămului nostru.

Vă invit deci să dăm espreșiune durerii și condolenței noastre pentru pierderea cea prea de timpurie ce am îndurat prin mórtea lui, pierdere care timp îndelungat o vom simți noi actualii muncitori, o vor simți și fiitorii învățători și o va simți școla noastră, la a cărei consolidare și închegare muncia cu tăria convingerii și cu totă comóra bogatelor sale cunoștințe.

(Dumnezeu să 'l odihnescă).

Și acum după ce am dat tributul recunoștinței noastre fostului nostru dascăl, să ne îndreptăm privirile spre lucrările pentru cari ne am întrunit azi.

Technica modernă a perfecționat mașinile și a potențat puterea lor de producțiune în măsură nespus de mare — pedagogia modernă în raport cu cea vechiă, a inventat fel și fel de metode, pentru a străbate la creșterea și la inima omului, ca să 'i desvîlce puterile sufletesti până la cel mai înalt grad posibil.

Mașinile îmbunătățite și perfecționate le folosesc industriași și chiar și țeranii mai isteți în gospodăria lor.

Metodele cele ușore aveți să le folosiți dvostre, domnilor, în școlele populare, căutând să ne dați o generație mai luminată, un popor mai conștiu de drepturile și de datorințele sale, fii mai devotați bisericei și nămului.

Ajungând la astfel de rezultate, ați împlinit cea mai frumoasă misiune de pe pământ.

Nu este dat ori-cui să facă studii amănunțite și să inventeze însuși metode noi.

Acesta o pot face foarte puțini, și mai ales cei ce au vocațiune specială, pregătiri înalte, daruri extraordinare după studii obositoare și după jertfe mari.

Nu cerem, nici n'avem dreptul să cerem, ca învățătorii noștri să facă experimente costisitoare în timp și în bani.

Cerem însă hotărât și cu totă insistență, ca învățătorii noștri să se folosescă de rezultatele la cari au ajuns învățații prin muncă stăruitoare, cerem să țină cont de progresele ce le face știința pedagogică, cerem, să cetăscă în continuu și să se perfecționeze, cerem să nu se mulțămescă cu cunoștințele agonișite pe băncile școlei, cerem ca ocupațiunea lor principală să fie școla, deșteptarea și luminarea tineretului, cerem să nu se oprăscă la miseria mici și mărunde, cari bântue aproape pretutindenea, ci să fie adevărați apostoli în mijlocul poporului. Mai cerem, ca pe urma muncii lor să vedem rezultate pozitive, să vedem desvîltat gustul de cetire la poporul nostru, căci până ce acesta nu se desvîltă și nu devine o necesitate imperativă, ca și hrana de toate zilele, înzadar înființăm biblioteci populare sâtești, cărțile din aceste biblioteci vor sta prăvuite și revistele periodice netăiate, cum stau azi în mare parte.

Ce vor căuta pruncii la omul mărginit? Ce vor afla la omul puțin instruit? Cu ce se vor afla mititeii din pedepsele corporale aplicate pe spinarea lor cu vreme și fără vreme? Sigur, că nici cu știință nici cu dragoste cătră școală, nici cu iubire de năm și biserică, nici cu dor după progres și cultură.

Se va ajunge însă tocmai contrariul. Calitățile bune, înăscute în tinerime, le sugrumă și omoră omul nedestoinic și neinstruit. Să ne ferim, domnilor, ca să nu ni-se impute ore-când sugrumat mare strigătoriu la ceru de a fi sugrumat și omorât calități bune sufletești, să ne oțelim puterile, să ne luminăm cu lumina cunoștinței și să ne apropiem de dascălul cel mare, care a zis: „Lăsați pruncii să vină la mine“. Să vină pruncii la noi, să se imbulzescă spre noi și toți să se sature dinectarul vieții; pe toți să 'i ridicăm, pe toți să 'i luminăm, ca să fim vrednici de nemele ce 'i purtăm cu atâta mândrie: „Învățătoriu și luminătoriu al poporului“.

După aceste declar conferența învățătorilor din cercul Sibiuiu deschisă.

Pagini din trecut.

Cum s'a propoveduit unirea în părțile Bihorene?

de Dr. George Alexici.

(Urmare.)

Măi pe ourmă acum întrăceste zile au strîns vidicul¹⁾ nostru a Bărcăului și al Bistrii, în sat Kis Laz, neau strîns jurat a ormegihei lăcutor în Mînșca anume Fabri Iejef imblînd au porunca, zicînd cămă luminata comisie au dato lor porunca să vizităluiască satele și țara, și dînd poruncă să aducă din tot satul o jumăta de vică²⁾ de abrac³⁾ și 2 gaini și banî de 2 de iți⁴⁾ de vin. Noi strîngîndu ne la acel sat la Kis-Laz, deoacă am văzut cum îi rîndu, noi nu leam dat, zicînd acel jurat a ormedii să ne dăm supt ascultare lui Meletie mării sale. Noi am răspuns, nu, mărie sa e vladică pe uniție. Dară noi nul cunoaștem pe lege noastră cea grecească. Că noi avem Episcopu pre oosfințitul arhieru Synesie Jivanovici dat dela înălțata crăiasă;

Luminată Comesie a înălțatei crăiasă, noi cari ne aflăm în districtul Luncoi și al Barcaului și Bistrii și al Crișului reapedea. Poftim anî mulți și zile îndelungate și ispășenie sufletească și sănătate trupască. Noi pentru toată asuprea, ce neau asuprit comitatul a Ormedii. Pentru aceea ne rugăm luminată Comesie pentru Dumnezeu ne rugăm să ne facă așezămînt, să nu ne lașă să ne ranguluiască pentru lege, că de am fi po-ganî și nu near rungului mai rău.

Noi cari ne aflăm jurați țării Cioroș Găvrilă din Sărb, Drîmbău Petru din Brustui, Filip Dumitru din Dîrnișoara, Tamaș Ion din Ciulești, Burdaș Nicoară din Or Viz, Scorțe Tode din Tiag, Parcalab Tomă din Voivozi, Șorca Crăciun din Cîntălec, Îndrieș din satul lui Barbu, Vargă Ion din Mărgine, Bindioț Ile din Chirău; Ciornău Ion din Sin Lazar, Pop Petru din Kis Laz, 1754 luna lui Noem. 9 zile.

b) Înștiințare facem preluminată comisie înălțatei crăiasă pentru toată asuprea la noastră care au făcut Horoat adam, cari ne aflăm lăcutorii supt ascultare mării sale lăcutorii în [?], noi încă ținînd la lege grecească și de mai susnumit Archieru a legii grecești Synesie Jivanovici, sau sculat oun popă uniat anume popa micoară iștăluind la domni cum că săl lasă să fie popă bisericii, noi știînd, cum ca noi nu sîntem ounieți, lam oprit, popă să nu ne fie pînă poruncă nu ne vine dela înălțata crăiasă, noi toată mila așteptăm dela înălțata crăiasă. acel popă nebagînd samă sau dus iară la cel numit domn Horoat adam, aducînd poruncă săl lășăm să ne fie popă. Cum cel ce na primi popa, a vini domnul și îl tipă din sat afară. Noi văzînd multă poruncă dela domn lam lăsat; noi văzînd, că popa uniat noi nam vrut să îl lășăm pînă nu neau vini poruncă dela înălțata crăiasă, ei neau prins și neau bătut. Și sau sculat domnu și neau bătut pă unî dintre noi. 9 Nov. 1754. Îscălitură nedescifrabilă.

¹⁾ ung. vidék = regiune.

²⁾ ung. véka = o măsură (ferdelă).

³⁾ ung. abrak = ovăș.

⁴⁾ ung. itca = ponderiu (măsură).

IV. Jalba unui părinte pentru a-și recăpăta fata răpită cu sila.

(Copie de pe originalul aflat în arhiva statului, din Budapesta, departamentul „*Deputatio Illyrica*“, fasc. 17 numărul 10.)

Plecarea și jalobă facem Mai marilor și de grije purtătorilor, și a marilor ecselețiilor. În beserecile trebii, și lămeștile lucrării, a isprăvi deplin și andrepta tuturor. Marilor și micilor clerici și neputernicului norod de Dumnezeu și dela înălțata curte, și a crăieștilor poruncim trimisă.

Foarte ne cucerim Ecselețiilor și facem jalobă pentru o fată ce am avut. Și viind oamenii de omenie din sat anume mincea toader cu feciorul dumisale și am spus că noi fata noastră nice cum nu vom da după feciorul dumisale, că nice voiaște fata, nice ni voia noastră să o dăm după dumtea-lor. Ce vom pune mărturie pe acela fealiu de lucru. După aceea noi nu știm ce au gândit dumnilor dacă au mers acasă, că dumnealor au scuiat cu denșii oamenii și au vinit deau prins fata cu sila și o au dus cu sila până în topa la beserecă și popa din topa deacă au auzit că nu voiaște fata și nu i tinește nice cum nu vrut să lă cunune, ci deacole sau luat și au mers în sat acasă. Și noi deacă am auzit cumu lucrul, părinții și frații fealei neam luat pe ourma lor, nu am ajuns până în sat, acolo când am sosit am aflat fata cutnind pe popa să nu o cunune, după aceea și noi am pus patru potori pă masă și lam cununit pe putearea lui dumnezău și putearea crăieș și varmeji, și popa din sat au zis că el nice âmbă după ounul nice după altul și el o a cununa, și de nu va vrea să lă cunune fata, el o va bate 8 de paltoacă și o a ținut două zile necununită și o au fost întorcind și cu binele și cu răul, și iau fost făgăduit neafară de mătăsă, de șapte mariași. Numai să lă cunune și ea nice cum na vrut. apoi popa au apucat cu răul pe dinsa și la cununie încă au zis fata cătră popa nice voiaște să lă cunune, nice va șede cu dinalu, depe aceea pe toate vom marturie că lă vor vrea marii lor voastre, și nevasta acum încă lăste roabă de șeșe săptămîni în temniță în orăș.

Datam în vale mare 1754, luna dechem-vrie 11 zile. Opt iscălituri. Dinafară: Plene-potenție dela vale mare și domnilor tuturor plecași și zmeriți. (Va urma.)

Alegerea de paroch în Rășinari.

— Raport special. —

— 21 April v.

Duminecă în 20 a lunei curente s'a făcut alegerea de paroch în Rășinari, în locul decedatului paroch Emilian Cioran. Despre decursul alegerii îmi face plăcere a da cetitorilor acestui ziaru un scurt raport.

Acăsta nu o fac pentru a descrie formele, cari trebuie să fie observate la asemenea ocațiuni, fiind aceste aproape tuturor cunoscut, ci mai mult pentru a scote la ivelă o însușire particulară mărginenilor și în deosebi Rășinarienilor, anume patriotismul local, conservat aici aproape ca nicăiri în altă comună, încă din cele mai depărtate timpuri.

Pentru a întări aserțiunea acăsta, cred a fi de-ajuns dacă amintesc, că foarte puțini au fost aceia, cărora ca străini li-a succes a ajunge în vr'un post definitiv în comuna Rășinari, câtă vreme și-au avut omul lor, fiul comunei. Numai atunci s'a putut întâmpla să ajungă străin, când li-a lipsit omul lor.

Ear' lipsă de oameni cu pregătire completă pentru a pute ocupa cutare oficiu în comună, Rășinarienii n'au prea avut, ca deosebire în timpul mai nou, din contră, aproape totdeauna au avut în prisosință oameni bine pregătiți din sinul lor.

Patriotismul local la Rășinarienii s'a dovedit puternic și la alegerea de Duminecă, și bun lucru au săvârșit. Căci de astădată nu simplu împrejurarea a făcut să iese alesul învingător față de ceilalți candidați fiindcă e rășinarean (celorlalți concurenți absolut de loc nu voiesc să le detrag nimic din meritele și calitățile ce le au), ci calificația completă eminentă, purtare morală și capacitatea dovedită în restimpul de 9 ani cât a servit comunei ca învățătoriu, și aceste calități l'au ridicat la locul prim în șirul concurenților.

Ales a fost cu mare însuflețire modestul, dar' harnicul învățătoriu Maniu Lungu

cu 252 voturi față de contrarul seu, care a întrunit numai 51 voturi, (al treilea concurent înainte de alegere s'a retras).

Alegerea a decurs în cea mai bună ordine, și meritul în prima linie este al preademonului șef tractual, părintelui protopop Ioan Papiu, care și de data acăsta ne-a pus în admirațiune prin tactul și dibăcia-i bine apreciată și din partea forului superior bisericesc.

Onore și-au câștigat în privința acăsta și conducătorii comunei, părintele Goga, dl primariu Vidrighin și ceilalți fruntași, cari au menținut disciplina, astfel că alegerea s'a putut îndeplini în cea mai bună ordine.

Să trăiască Rășinarienii și alesul lor M. Lungu. cp.

NOUTĂȚI

La Ierusalim. Fostul Metropolit-Primat al României, P. S. Sa Ghenadie, a petrecut sărbătorile sfintelor Paști în Ierusalim, unde sosise în Sămbăta lui Lazar. În Dumineca Floriilor a asistat la serviciul dumnezeesc, în biserica patriarhiei, ear' după slujbă, a fost primit de patriarh în apartamentele sale, în-vitat fiind să se mute de la hotel în casele patriarhiei, dar' fostul metropolit a declinat cu mulțămire invitarea. În ziua următoare, Luni, Patriarhul i-a făcut vizită la hotel, și a insistat de nou ca să se mute în casa de var a patriarhului. De astă dată invitarea a fost primită. În ziua de Paști fostul Metropolit a slujit împreună cu Patriarhul, și a zis evanghelia în românește, imediat după Patriarhul, care a cetit'o grecește.

Alegere de capelan în Ighiu. Duminecă (20 April st. v.) s'a efectuat alegerea de capelan lângă parochul I. Maxim din Ighiu (tractul Albei-Iulie), fiind ales cu totalitatea voturilor, clericul abs. Petru Circo. Actul alegerii a fost condus de protopresbiterul tractual Ioan Teculescu.

Din Macedonia. Atentatorii de la Salonic au luat deja pedepsă oribilă pentru faptele lor ucigăse, fiind uciși de soldații și poliția turcească aproape patru sute de inși și preste 500 fiind arestați deja. Unii dintre ei, ca să scape de arestare s'au sinucis, alții au fost măcelăriți de poporația infuriată. Asupra celor arestați va judeca un tribunal stataral anume instituit. Pentru eruaarea complicității s'a introdus cercetare severă, care a constatat deja, că atentatorii aveau intenție să arunce în aer într'egă partea europeană a orașului. Cercetarea fiind estinsă și în celelalte orașe și comune cu poporațiune bulgară, s'a aflat la foarte mulți dintre ei dinamit. Dar' nu numai în scop de atentate și-au acurizat bandele bulgare dinamit, ci și pentru a-l în-trebuința în luptele lor cu trupele militare. Astfel o bandă urmărită de miliție și constrinsă a intra în luptă, a aruncat asupra miliției cartușe de dinamit, cari au făcut măcel și schilăviri oribile.

Pentru înfrânarea revoluționarilor s'au luat, de altcun, cele mai severe dispozițiuni din partea guvernului turcesc, care în acăsta privință are mână liberă din partea puterilor semnate, și rezultatul acestor dispozițiuni e și acela că în Salonic e deja restabilită ordinea — în cât e a se da creșterea telegramelor oficiale — așa că în curând vor pleca din port vasele de războiu ale puterilor străine. Cât timp va dura însă acăsta ordine, și nu cumva cele petrecute în Salonic se vor repeta în alte orașe ale Macedoniei, — e taina viitorului, care se pare că va aduce evenimente grave.

Marconigrafia — în serviciul explorărilor polare. Cum se raportază din Berlin, marconigrafia (telegrafia fără sîrmă) va fi aplicată și în serviciul explorărilor polare. Anume: expediția submarină la polul nordic, pe carea o vor monta savanții tehnici Scholl și Anschütz-Kaempfe din München, va instala la Spitzberga o stațiune de telegrafie fără sîrmă, ear' ceea-laltă stațiune limitară o va purta cu sine expediția, așa că acăsta din urmă va sta în neîntrerupt contact cu stațiunea de la Spitzberga.

O lună închisore și post, pentru complicitate la convertire frauduloasă. Tribunalul suprem austriac (Curtea de casăție) săptămîna trecută a osândit la o lună închisore, asprită prin post, pe morariul Iosif Fenerle din Rozsanka, pentru-că dusec cu trăsura sa pe fata evreică Rosalia Frostig într'o mănăstire de călugărițe, ca să fie botezată în legea rom. catolică. La timpul seu tribunalul din Viena absolvase pe Fenerle, pe motivul că în fapta incriminată nu s'ar fi fost cuprinșind criteriile seducției și silurii la trecere. Curtea de casăție însă l'a osândit, în chipul arătat mai sus, statorind criteriul seducției la trecere tocmai în faptul că a dus la mănăstire pe convertita fără-ca despre acăsta să fi avut cunoștință părinții ei.

Duce distins cu medalie de savant.

„Societatea geografică“ din Berlin și-a serbat Luni iubileul de 75 ani ai existenței sale. Din acest prilej a conferit ducelui de Abruzzo (unchiul regelui Victor Emanuil al Italiei) medalia mare de aur „Nachtigall“, pentru meritele științifice câștigate prin expediția sa la polul nord; ear' medalia mică, tot de aur, a conferit-o exploratorului Sverdrup. Ambe medaliiile sunt înfînțate în amintirea lui Gustav Nachtigall, vestit explorator al pământului Africei.

Moștenire de 17 milioane. Este cunoscut, că regele Leopold al Belgiei nu a permis ficei sale Stefania, fosta soție a răposatului moștenitoriu Rudolf, ear' acum soția contelui Lónyay Elemér, să asiste la înmormântarea mamei ei, regina Maria Henrieta, din cauză că neținînd cont de rang și origine s'a căsătorit cu contele. Tot ca eflux al su-părării regelui pe fică-sa pentru căsătoria ei a doua, e și denegarea moștenirii ce-i compete din averea mamei sale. Stefania însă, respective soful ei, a pus cauza pe teren procesual, intentînd regelui Leopold proces de moștenire. Averea într'egă a părechei regale fiind evaluată la o sută milioane de franci, Stefania pretinde 1/3 din jumătatea averii ca parte a mamei sale, adică 17 milioane de franci.

Ars de viu. Profesorul Simion Rutar din Laibach, recunoscut istoriograf deosebi în ce privește istoria slovenă, Luni dimineața a fost aflat mort în locuința sa, fiindu-i trupul aprăpe tript de arsuri. Se vede, că Duminecă s'era, înainte de culcare voind să caute ceva cu lumina aprinsă, i-au luat foc hainele de pe el și fiind singur nu a reșbit să le stingă în pripă. Rutar era în etate de 52 ani.

O nouă donațiune princiară a lui Carnegie. Harapii (Negrii) americani sunt priviți din partea „albilor“ ca un fel de paria, nu sunt suferiți în societatea albilor nici chiar milionari fiind, — de-și în „țara dolarilor“ banul spală ori-ce pată de pe trecutul omului. Sunt însă și în America o sémă de oameni cu vederi mai luminate și cu sentimente mai creștinești, cari și în harap privesc pe semenul și deapropoile lor, urmărind cu bunăvoință năsuștele de cultură și civilizație a clasei negre și spriginindu-le. Într' acăsta e și marele filantrop Andreiu Carnegie, miliardarul din New-York, ale cărui donațiuni în scopuri culturale și de binefacere, sunt sumedenie. Cea mai nouă faptă nobilă a lui Carnegie e, că săptămînilor trecute a donat institutului Tuskeger din New-York 3 1/2 milioane de corone. În acest institut primesc instrucție și educație câte 1500 de copii și fete harape în fie-care an, avînd director pe renumitul pedagog harap Borker T. Washington, la care Carnegie ține foarte mult. Despre acest Borker scrisese odată Carnegie următoarele: Istoria Americii va ave înscrise pe paginile ei doi Washingtoni, unul alb și unul negru, ear' acăsta negru întru nimic nu e mai mic de cât cel alb.

Curentele electrice în favorul productivității plantelor. În fasciculul din urmă al revistei „Politehnikai Szemle“ Sztérényi Bertalan publică o dare de sémă asupra rezultatelor aplicării curentelor electrice la sporirea productivității și accelerarea cōcerii plantelor. Experimente de acest fel a făcut, în cure de mai mulți ani, naturalistul finlandez Dr. S. Lemström, profesor de științele naturale la universitatea din Helsingfors. Rezultatul lor e, că fragilele au ajuns la cōcere în restimp cu jumătate mai scurt de-cât de obicei, ear' telerul, hăjmele și ridicile de lună au dat recoltă cu 35—60% mai abundantă, sfecla și cartofii cu 60—75%, napii cu 40%, ear' s'ecara și grăul au dat recoltă cu 25—30% mai abundantă. Altele însă nu numai că au rămas indiferente față cu influința curentelor electrice, ci unele chiar au slăbit, ori s'au pustiit de tot. — La sfîrșit Sztérényi opinază, că la noi ar pute fi în-trebuințați cu bun rezultat agentii electrice deosebi în ramul grădinaritului.

Producțiune teatrală, împreună cu cântări și declamări, se va aranja în Agnita, sub conducerea învățătorului Ioan Paicu, Duminecă în 4/17 Maiu 1903. În sala hotelului Agnita. Inceputul precis 7 1/2 ore s'era. Venitul e destinat spre scop filantropic. Ofertele maritimose se vor cuita pe cale publică. Programul e bogat și variat.

Sfat bun. Cine voiesc să samene erbă frumoasă, i-se recomandă să cumpere amestecul de sémăntă de erbă „Promenade“ sau „Insula Margareta“, care l' vinde casa de sémănte c. și r. de curte Edmund Mauthner din Budapesta. De 29 ani liferază Mauthner sémănta acăsta pentru parcurile Budapestei și ale insulei Margareta.

AMVONUL.

Predică

rostită în 15 l. c. la înmormântarea protopresbiterului Treiscaunelor, Dumitru Coltofean, de parochul Dr. Vasilie Saftu.*)

In numele Tatălui și al Fiului și al sfîntului Duh. . . .

Iubiților Colegi!

Jalnici ascultători!

Pentru ce sunt ochii voștri atît de tainici și înduioșați? . . .

Pentru-ce tradéză ei acea serioșitate adencă, care este obicinuită numai la astfel de ocațiuni? . . .

Nu cumva însoțește gîndul voștru pe nemăngăiatul locuitoriu al acestor scînduri reci? . . .

Nu cumva a început să tremure sufletul voștru vîdîndu-se transpus pentru un moment pe tărîmul înfîntului? . . .

Da, înțeleg eu situația. . .

E ora fatală a morții, de care nu scapă, mai curînd sau mai tîrziu, nici un muritor.

Sicriul este semnul neschimbat, că stăpînul lui a părăsit pentru un restimp îndelungat împărăția mărginită a materiei spre a-și reocupa locul în împărăția nemărginită a spiritului.

Omul, care în acăstă lume vremelnică se ține tare și mare, devine de-odată mic și fricos, când se trezește în fața *Maiestății divine*, în lumea vecinicii. Sufletul lui încremenește de spaimă cu atît mai repede, cu cît pōte i-a lipsit pe pămînt *credința* — unica pîrgie fericitoare petru toți fiii lui Dumnezeu.

Credința neclintită în Dzeul duhurilor, și *faptele bune* sunt singurii factori, cari pot să-i deie sufletului curaj atunci, când el își trage — la pragul înfîntului — sémă în sine însuși!

Și cine este ore acela, care ne impune nouă acum aceste meditațiuni filosofice-religioșe? Pe cine rapresintă acest cadavru așezat în mijlocul bisericii, cu sfînta evanghelie pe piept? . . .

Este el un muritor ca toți muritorii? . . .

Nu . . . Nu este un muritor ca toți muritorii, ci un muritor *sănit*. . . un preot și protopop! Este Dumitru Coltofean, parochul acestei comune rom. gr. or. și șeful tractului Treiscaune.**)

Iubiților colegi!

Jalnici ascultători!

Înțeleptul tuturor vremurilor, luînd în considerare slăbiciunea omenească, a întemeiat pentru toate timpurile *Biserica*, ca singurul mijloc capabil de a le ajuta omienilor în toate împrejurările și de a-i scăpa de peirea, în care de sigur ar cădă în lipsa ei.

În decursul anilor acăstă sfîntă instituție — fiind și omienii deosebiți într' sine — s'a subîmpărțit.

Astfel avem și noi Români — în cea mai mare parte — *sfîntul nostru Sion ortodox național*. La noi în deosebire, cesti de dincōce de Carpați, în aceste cuvinte se cuprînde într'egă noastră esistență pămîntenă. Pentru-că nu trebuie să uităm nici-odată, că la scumpul nostru popor în *lege* este cuprinsă eo ipso și naționalitatea așa, că este destul de național dacă zic numai *Sion ortodox*.

Cea mai scumpă și cea mai puternică fortăreță a iubitului nostru Sion a fost, este și va fi *măndra noastră cetățue*, care ni-o a lăsat nouă moștenire Unsul Domnului, Marele Archiereu Andreiu Baron de Șaguna. Întru sfînta ei apărare, prin *scumpul nostru statut organic*, a instituit el comandanți supremi, stat major, coloneli și sentinele în toate unghiurile călcate de picior românesc. Sentinelele sunt toți preoții din într'egă metropoli, colonelii sunt protopopii, statul major îl repesintă Venerabilele Consistore, ear' comandanții supremi sunt prea sântiții episcopi în frunte cu I. P. S. Archiepiscop și Metropolit.

(Va urma),

*) Dl Dr. Vasilie Saftu a fost invitat de familia răposatului, ca să slujiască și să predice la înmormântarea acestuia.

**) Aici ar fi urmat biografia răposatului protopresbiter, pe care oratorul n'a mai repetat-o, pentru-că o spusese înainte în predica sa comisariul consistorial designat pentru acest scop: dl capelan Romul Verzeș din Satulung (Săcele).

Ad nr. 26/1903.

[58] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch (în locul deced. Ș. Cioran) în parochia vacantă de clasa I Rășinari, protopresbiteratul Sibiuului, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenții își pot lua informațiuni de la comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în termenul indicat.

Concurenții se se prezenteze în vre-o Duminică sau sâmbătă în sfânta biserică, spre a cânta respective a celebra.

Rășinari, din ședința comitetului parochial gr.-or. ținută la 13 April st. v. 1903.

D. Vidrighin
president.

M. Lungu
notariu.

Nr. 548.

Cu consensul subscrisului.

Sibiu, 17 April 1903.

Ioan Papiu
protopresb.

În „Biblioteca scriitorilor români” au apărut V. Alecsandri: Opere complete, volumul II.

Teatru.

Cuprinde: Șoldan Vitézul. — Mama Anghelușă. — Herșcu Boccegiul. — Clevetici. — Sandu Napoia. — Surugiul. — Ion Păpușariul. — Cucóna Chirița. — Barbu Lăutarul. — Paraponisitul. — Kera Nastasia. — Haimana. — Gură Cască. — Stan Covrigariul. — Vivan-diera. — Păcală și Tindală. — Scara Măței. — Craiu nou. — Hartă Răzășul. — Rămășagul. — Peatra din casă. — Nunta țărănească. — Chirița în Iași. — Chirița în provincie. — Prețul: 1 cor. 50 fil., plus 20 fileri porto postal.

Librăria archidieceșană.

Cartea consilierului de medicină Dr. Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care tractează despre

Conturbările în sistemul nervos și secul

precum și despre vindecarea radicală a lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fileri în mărci postale o trimite franco Curt Röber, Braunschweig.

[3] 17-38

Anunț.

Casa de păstrare (reuniune) în Seliște acordă împrumuturi ipotecare de la suma de C. 3000 în sus cu 7% fără altă proviziune sau competență de scris; ear creditele de Contecurent cu acoperire de hârtii de valoare cu 6-8%.

Din ședința Direcțiunei ținută în 23 April 1903.

[59] 3-3

Direcțiunea.

Drepturile și datoriile învățătorilor (învățătoarelor) români. Pentru învățătorii și învățătoarele române de la școlile populare elementare superioare și civile; pentru elevii și elevele de la preparandii și de la cursurile pentru asile de copii; pentru senat școlare (scaune școlare, eforii) confesionale; pentru preoți, direcțiuni școlare, autorități bisericești, susținători de școle; pentru inspectorate confesionale diecesane și pentru antistii comunale. Pe temeiul legilor, regulamentelor, ordinațiilor, instrucțiilor, hotărârilor și deciziunilor principiare, scrisă și compusă de Dr. Mihai Szabó, inspector regesc al comitatului Torontal, tradusă de Eugen Zaslo, profesor. Se poate procura de la autor în Becicherecul-mare (N.-Beckerek). Prețul 5 cor. 20 fil.

Se poate procura de la Librăria archidieceșană din Sibiu.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deorece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi [2] 9 — de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduella Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pri-pelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu 1-60 cor., legat în piele cu copcii galbene 3-20 cor. plus porto postal 30 bani. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

In préjma esamenelor!

* In préjma esamenelor!

Serisori de esamen (propise)

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia archidieceșană, în colóre vênătă, pe hârtie foarte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal. Comandele din afară se escută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea mării împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat și-au contras bôle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influențează puternic asupra noiei formări de sânge sănătos.

Prin întrebuintarea regulată a vinului de buruieni bôlele de stomach vor fi curate încă în formare. Să nu întârzie nime dar' a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomac, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătaie de inimă, insomnie, precum și conglomerarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdute (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de buruieni dă slăbitei puteri de traiu un nou și prospăt impuls. Vinul de buruieni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrire, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmăză nervi escitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțămite dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2. — la farmaciile din Sibiu, Turnișor, Seliște, Ocna, Stălmic, Șeica-mare, Noorich, Avrig, Tâlmaci, Boia, Cismădie, Poplaca, Guratului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Planul-de-sus, Petrifalău, Sebeșul-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihail, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjeș, Sân-Mărtin, Ibașfalău, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholt, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Lunca, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în toate celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în toate localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se ceră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sânt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Anis, Rădăcină „Helen”, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus”, „Kalmus” à 10,0. Toate acestea se amestecă. un. dcm. [1] 4-12

Losuri de clase ungare

Prețurile losurilor originale pentru clasa I.:

întregi à 12 cor., jumătăți à 6 cor., pătrare à 3 cor., optimi 1 cor. 50 fil. In cele 6 trăsuri ale viitoare loterii, cari urmăză după oaltă, se sorteză din 110.000 losuri esistente 55.000, prin urmare jumătate în sumă totală de 14 MILIÖNE și 459.000 coröne în bani în favorul proprietarilor de losuri.

CASA NAȚIONALĂ DE SCHIMB, SOCIETATE PE ACȚII, BUDAPESTA, GISELAPLATZ nr. 1 (PALAIS HAAS)

[62] 1-3

In Sibiu și jur am plătit până acum 2 câștiguri mari și numérose câștiguri mici.

Cele mai multe câștiguri principale s'au dobândit cu losuri vëndute de noi. Cumpărătorilor nostri de losuri oferim în toate prvințele cea mai mare siguranță.

In 22 și 23 Maiu tragerea

Câștiguri, în ori-ce mărime, plătim, și înainte de termenul de plătire, fără proviziune, pe lângă păstrarea celei mai stricte discrețiuni. — Liste de trageri oficiale se trimit prompt. — Planuri de joc se trimit de-odată cu losul. — Ne rugăm, ca comandele să se facă cât de curând, altcum losurile ce le avem în deposit pot fi vëndute în scurt timp.